

مقایسه عوارض و رضایت بیماران سزارینی در ترخیص ۲۴ و ۷۲ ساعت بعد از عمل

دکتر عزت السادات حاجی سید جوادی*

Comparison of complications & satisfaction of cesarean patients discharged 24 & 72 hours after operation

E. Hajiseidjavadi

Abstract

Background: Cesarean is one of the major operations in obstetric ward and evaluation of discharge time and its complications is important.

Objective: To compare complications (wound- infection and metritis) and satisfaction of cesarean patients discharged 24 & 72 hours after operation.

Method: In this clinical trial study, 120 cesarean patients were randomly divided into 2 groups: 59 & 61 patients were discharged 24 & 72 hours after operation respectively. The complications & satisfaction of the samples were compared.

Findings: Metritis was observed in neither groups. There were 5 cases of wound infection in 72- hours group & 2 cases in the other one ($P \approx 0.233$). All patients in 24- hours group were completely satisfied whereas in 72- hours group, 51 had complete satisfaction, 5 had relative satisfaction and 5 were not satisfied ($P \approx 0.00078$).

Conclusion: Patients discharged after 24 hours were satisfied more than the other ones. Considering complications, no significant difference was seen.

Keywords: Cesarean , Satisfaction, Complications, Discharge

چکیده

زمینه: سزارین یک عمل جراحی شایع در بخش زنان است که بررسی زمان ترخیص و عوارض آن حائز اهمیت است. **هدف:** مطالعه به منظور مقایسه عوارض و میزان رضایت بیماران سزارینی در ترخیص ۲۴ ساعت و ۷۲ ساعت بعد از عمل انجام شد.

مواد و روش‌ها: این کارآزمایی بالینی در سال ۱۳۸۰ بر روی ۱۲۰ خانم سزارینی انجام شد. نمونه‌ها به صورت تصادفی به دو گروه تقسیم شدند. ۵۹ نفر ۲۴ ساعت و ۶۱ نفر ۷۲ ساعت بعد از عمل مرخص شدند. بروز عفونت زخم، متريت و میزان رضایت دو گروه با استفاده از آزمون‌های χ^2 و کای دو با یکدیگر مقایسه شدند.

یافته‌ها: متريت در دو گروه مشاهده نشد. ۵ مورد عفونت جدار در گروه ۷۲ ساعت و ۲ مورد در گروه ۲۴ ساعت وجود داشت که به صورت سریایی درمان شدند ($P \approx 0/233$). تمام افرادی که بعد از ۲۴ ساعت ترخیص شده بودند رضایت کامل داشتند و در گروه ۷۲ ساعت بعد، ۵۱ نفر کاملاً راضی، ۵ نفر رضایت نسبی و ۵ نفر ناراضی بودند و اختلاف دو گروه معنی دار بود ($P \approx 0/00078$). اختلاف دو گروه از نظر بروز عوارض معنی دار نبود.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌ها، ترخیص ۲۴ ساعته در بیماران سزارینی پیشنهاد می‌شود.

کلید واژه‌ها: سزارین، رضایت، عوارض، ترخیص

□ مقدمه:

عمل سزارین از جراحی‌های اصلی بخش زنان است که به علل مختلف از جمله بالا رفتن سن ازدواج، مسائل قانونی در بخش زنان، وضعیت اجتماعی - اقتصادی جامعه و غیره، شیوع آن در حال افزایش است.^(۵) لذا سزارین یکی از اولویت‌های بهداشتی جامعه را تشکیل می‌دهد.

در کانادا بیماران سزارینی که زودتر از معمول ترخیص شده بودند، در ویزیت مجدد راضی بودند و بروز عارضه عفونت زخم در آنها نسبت به افرادی که ۷۲ ساعت بعد ترخیص شده بودند، کمتر بود.^(۱) میزان بروز تب نفاسی بعد از سزارین ۶ درصد گزارش شده است.^(۳) در تحقیقی که در دانشگاه اهواز روی بیماران سزارینی که ۲۴ ساعت بعد مرخص شده بودند، انجام گرفت، میزان تب نفاسی کمتر بود و بیماران رضایت کامل داشتند.^(۵)

با توجه به مشکلات بیمارستانی کشورهای در حال توسعه از جمله هزینه‌های صرف شده برای عمل‌های جراحی، طول مدت بستری در بیمارستان، وضعیت اقتصادی نامناسب مردم و کمبود فضای بیمارستانی، ارائه راهکارهایی برای رفع مشکلات فوق ضروری به نظر می‌رسد. نظر به این که بعد از ۲۴ ساعت، اقدام درمانی خاصی در بیمارستان برای بیماران سزارینی انجام نمی‌شود، این مطالعه به منظور مقایسه بروز عوارض و رضایت بیماران سزارینی در شرایط ترخیص ۲۴ و ۷۲ ساعت پس از عمل انجام شد.

□ مواد و روش‌ها:

این کارآزمایی بالینی از دی ماه ۱۳۷۹ تا تیر ماه ۱۳۸۰ بر روی ۱۲۰ خانم ۱۸ تا ۳۵ ساله مراجعه‌کننده به بیمارستان کوثر که تحت عمل سزارین قرار گرفتند، انجام شد. بیمارانی وارد مطالعه شدند که واجد شرایط ترخیص ۲۴ ساعته بودند؛ از قبیل پارگی کیسه آب کمتر از ۶ ساعت قبل از سزارین، عدم ابتلا به پره‌اکلامپسی، نداشتن بیماری‌های زمینه‌ای مثل دیابت و غیره، نداشتن دکولمان، مناسب بودن پیشرفت زایمان و طولانی نبودن مدت عمل. در کل افرادی که دارای عوامل زمینه ساز عفونت جدار و متريت بودند یا لازم بود بیشتر از ۲۴ ساعت در بیمارستان بستری شوند، از نمونه‌گیری حذف شدند. بیماران به صورت اتفاقی به دو گروه تقسیم شدند؛ ۵۹ نفر از آنها ۲۴ ساعت و ۶۱ نفر دیگر ۷۲ ساعت پس از عمل مرخص شدند. البته ترخیص ۲۴ ساعت، بعد از صحبت کردن با بیمار و در صورت تمایل و رضایت وی انجام می‌شد. گروه شاهد و مورد از نظر وضعیت اقتصادی، تعداد بارداری، سن و تحصیلات اختلاف معنی‌دار نداشتند.

تمام بیماران ۵ و ۱۰ روز بعد از عمل معاینه شدند و از نظر میزان رضایت از ترخیص ۲۴ ساعت یا ۷۲ ساعت و همچنین از نظر بروز عفونت زخم و تب نفاسی مورد بررسی و مقایسه قرار گرفتند. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آماری *T* و کای دو تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها:

میانگین سنی گروه ۲۴ ساعته، ۲۵/۳ و گروه ۷۲ ساعته، ۲۴/۳ سال بود. از نظر تعداد بارداری و میزان تحصیلات اختلاف معنی داری بین دو گروه مشاهده نشد. موردی از متریت که به بستری مجدد بعد از ترخیص منجر شود در دو گروه وجود نداشت. ۵ مورد عفونت جدار در گروه ۷۲ ساعت (با علامت قرمزی و ترشح چرکی مختصر از محل زخم) و ۲ مورد در گروه ۲۴ ساعت مشاهده شد که تمام موارد به صورت سرپایی درمان شدند. هیچ مورد باز شدن زخم ناشی از عفونت که به بستری شدن مجدد منجر شود در دو گروه مشاهده نشد. بروز عوارض بین دو گروه اختلاف معنی‌دار نداشت ($P = 0/233$).

تمام افراد گروه ترخیص ۲۴ ساعت بعد از عمل، از این امر رضایت کامل داشتند. از ۶۱ نفر گروه ترخیص ۷۲ ساعت، ۵۱ نفر رضایت کامل و ۵ نفر رضایت نسبی داشتند و ۵ نفر نیز به علت خستگی، مشکلات روحی و دوری از خانواده، ناراضی بودند و ترجیح می‌دادند که مدت کمتری در بیمارستان می‌مانند. میزان رضایت بیماران در ترخیص ۲۴ ساعت بعد در مقایسه با ۷۲ ساعت، اختلاف معنی داری را نشان داد ($P = 0/00078$).

بعد سزارین انجام شد، بیماران از این نحوه ترخیص راضی بودند. (۲)

میزان بروز کلی عفونت زخم در مقاله‌ها و کتب ۲/۵ تا ۱۶ درصد گزارش شده است. (۲، ۳، ۴) در این مطالعه تمام بیماران روز ۵ و ۱۰ بعد از عمل برای پی‌گیری مراجعه کردند که نتایج از نظر میزان رضایت بیماران با نتایج تحقیقات سایر کشورها و دیگر مناطق کشور یکسان بود. میزان بروز عفونت زخم و تب نفاسی در دو گروه اختلاف معنی‌داری نداشت، در حالی که این اختلاف در مطالعه اهواز معنی‌دار بود. (۱) شاید مطالعات بیشتری لازم باشد تا بتوان این مسأله را اثبات کرد که در ترخیص ۲۴ ساعت بعد از سزارین هزینه‌ای که بیمار متحمل می‌شود کمتر است و از نظر اشغال تخت بیمارستانی مشکل کمتری ایجاد می‌کند. همچنین از نظر روحی برگشت سریع‌تر بیمار به جمع خانواده، آرامش بیشتری به دنبال خواهد داشت.

سپاسگزاران:

از همکاری آقای دکتر سعید آصف زاده تشکر می‌شود.

مراجع:

- ۱- رازی، تقی. تعیین بی‌خطر بودن ترخیص بیماران سزارینی روز اول بعد از عمل. مجله دانشگاه علوم پزشکی اهواز، ۱۳۷۸، ۱۴
2. Britton JR. Postpartum early hospital discharge and follow up practices in canada and

بحث و نتیجه‌گیری:

این مطالعه نشان داد بیماران سزارینی که زودتر مرخص شده بودند، رضایت بیشتری داشتند و میزان بروز عوارض عفونت زخم و متریت در آنان کمتر بود. در مطالعه‌ای که در کانادا در مورد ترخیص زودرس

the united states. Birth 1998 sep; 25(3): 161-8

3. *Brumfield CG, hauth JC, Andrews WW. Puerperd infection after cesarean delivery ; evaluation of a standardized protocol. Am J Obstet Gynecol 2000 May; 182(5): 1147-51*

4. *Cunningham Gary F, Gilstrap Larry C,*

Leveno kenneth J, Gant Norman F. William's obstetrics. 21st ed, USA, Asimon and schuster Company, 2001, 673

5- *James David , Philip J, Steer P, Weiner carl, Gonik Bernard. High risk pregnancy. 2nd ed, UK. Harcourt Brace and company, 1999, 1226*